

Бердянський державний педагогічний
університет

2025

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

НОВІ ПЕДАГОГІЧНІ ВИМІРИ
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ

14 листопада 2025 року

43. СМОЛКА Анастасія, ПЕТРИК Крістіна. Розвиток емоційного інтелекту здобувачів початкової освіти в процесі вивчення іноземної мови.....	412
44. ТКАЧУК Інна, САПРАНКОВА Катерина. Формування самостійності здобувачів початкової освіти як елементу культури навчальної діяльності.....	418
45. ТОМАСЬ Катерина, КОВАЛЬ Карина. Булінг як деструктивна форма міжособистісної взаємодії здобувачів початкової освіти.....	421
46. ТЮПА Юлія. Дослідження нейромоторної готовності учнів молодшого шкільного віку.....	425
47. ФЕДОРЕНКО Дар'я. Інтегрований курс «Я досліджую світ» як інноваційний засіб формування патріотичного виховання молодших школярів	428
48. ФЕДОРЧЕНКО Анастасія, МУХІНА Тетяна. Розвиток логіко-математичного мислення у молодших школярів через інтерактивні методи навчання.....	432
49. ХМЕЛЬНИЧЕНКО Мар'яна. Вплив воєнного стану на емоційно-мотиваційну сферу молодших школярів.....	436
50. ЧЕРКАСЬКА Оксана, ЧЕМОНИНА Лада. Особливості розвитку точного мовлення здобувачів початкової освіти під час вивчення теми «Будова слова».....	439
51. ЧЕРНОБРОВА Алла. Вплив соціальних мереж на формування самосвідомості особистості молодших школярів в умовах війни	443
52. ШВЕД Ольга, МУХІНА Тетяна. Модель «4К» як основа розвитку soft skills у здобувачів початкової освіти.....	447
53. ЮНАК Ірина, МУХІНА Тетяна. Дидактичні ігри як засіб активізації пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках математики.....	452

Секція 5. ЖИТТЄТВОРЧІЙ ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

1. БАЙДАК Алла, КАЧЕРОВА Ольга. Імерсивні технології як інструмент модернізації навчання технологічної освітньої галузі в початковій школі.....	456
2. КАЧЕРОВА Ольга. Метод проєктів у дизайн-освіті як можливість для розвитку творчих здібностей молодших школярів.....	460
3. КІЛЬЧИНСЬКА Поліна, КАЧЕРОВА Ольга. Розвиток творчих здібностей молодших школярів у процесі ігрової діяльності на уроках мистецтва.....	463
4. КОМОЧКІНА Діана, БУЗОВА Олена. Розвиток професійних та особистісних якостей у майбутніх педагогів-музикантів.....	467

Список використаних джерел

1. Васенко В. Формування самостійності молодших школярів у загальноосвітньому просторі початкової школи. *Педагогічні науки*. 2021. С. 27
2. Зубцова Ю. Є. Дидактика початкової школи : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти бакалавра спец. 013 Початк. освіта. Запоріжжя : навч. вид. (укр. мовою), 2024. 141 с.
3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
4. Особливості навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів : Електрон. вид. / Бібік Н. та ін. Київ : Освіта, 2024. 176 с.

ТОМАСЬ Катерина,

здобувачка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти спеціальності
А3 Початкова освіта, Бердянський
державний педагогічний університет

КОВАЛЬ Карина,

асистентка кафедри педагогіки,
Бердянський державний педагогічний
університет

БУЛІНГ ЯК ДЕСТРУКТИВНА ФОРМА МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Протягом останніх десятиліть проблема булінгу набула глобального характеру, охоплюючи всі рівні освіти. У молодшому шкільному віці цей феномен набуває особливої актуальності, адже саме в цей період

відбувається формування базових соціальних навичок, емпатії, толерантності та вміння співпрацювати з іншими [1]. Порушення міжособистісної гармонії у колективі призводить до виникнення конфліктів, що часто переходять у систематичне цькування. В умовах сьогодення перед педагогічною спільнотою постає завдання не лише реагувати на факти насильства, а й забезпечити ефективну превенцію, спрямовану на виховання культури ненасильницької комунікації.

Проблему булінгу активно досліджують як зарубіжні, так і вітчизняні науковці (А. Антонелла [1], Ю. Градова [2], А. Лесик [3; 4], О. Попова [4], В. Шахрай [5] та ін.), розглядаючи цей процес як систематичне, навмисне насильство або приниження однієї дитини іншою (або групою дітей), що супроводжується дисбалансом сил між агресором і жертвою.

Метою дослідження є визначення особливостей прояву булінгу як деструктивної форми міжособистісної взаємодії та аналіз його впливу на соціально-психологічний розвиток здобувачів початкової освіти.

У контексті початкової освіти булінг найчастіше проявляється у вербальній, психологічній чи соціальній формах. Фізичне насильство трапляється рідше, проте має значно травматичніші наслідки. До ключових чинників, що зумовлюють виникнення булінгу в освітньому середовищі, належать різні соціально-психологічні, педагогічні та особистісні аспекти взаємодії між учасниками освітнього процесу. Одним із провідних чинників є недостатній рівень соціально-емоційної компетентності дітей, що проявляється у невмінні адекватно виражати власні емоції, співпереживати іншим та регулювати власну поведінку у конфліктних ситуаціях. Важливу роль відіграє також дефіцит емпатії та брак навичок конструктивного розв'язання міжособистісних конфліктів, що часто призводить до вибору агресивних або пасивно-захисних форм поведінки [2].

Негативний мікроклімат у класному колективі створює сприятливий

ґрунт для формування групових протистоянь і проявів цькування. Ситуацію ускладнює пасивна позиція педагогів і батьків, які не завжди здатні своєчасно розпізнати приховані форми агресії або надають перевагу замовчуванню проблеми. Сучасне цифрове середовище також посилює масштаби булінгу, сприяючи його переходу у віртуальний простір, де агресія набуває нових форм і стає менш контрольованою [2].

Дослідження показують, що систематичне цькування негативно впливає на самооцінку, емоційний стан та навчальну мотивацію учнів/учениць. Жертові булінгу часто демонструють підвищену тривожність, зниження навчальної успішності, труднощі у спілкуванні з ровесниками. Агресори ж, у свою чергу, схильні до асоціальної поведінки, що у майбутньому може трансформуватися у девіантні форми взаємодії [1].

Зазвичай агресори прагнуть самоствердитися за рахунок приниження інших, компенсуючи власну невпевненість або потребу у визнанні. Натомість жертові часто характеризуються підвищеною чутливістю, замкненістю, низькою самооцінкою чи соціальною ізоляцією, що робить їх більш уразливими до негативного впливу. Усе це свідчить про необхідність цілеспрямованої профілактичної роботи у початковій школі та підтримання позитивного психологічного клімату в учнівських колективах. Важливою складовою цього процесу є психолого-педагогічна діагностика соціально-психологічного клімату в класному колективі, що дає змогу своєчасно виявляти ознаки агресивної поведінки, напруженості або відчуження між дітьми [5].

Не менш значущим аспектом є підвищення рівня педагогічної обізнаності щодо способів розпізнавання та реагування на прояви насильства, адже саме вчитель часто є посередником у конфліктних ситуаціях і може запобігти їх ескалації. Ефективна профілактика передбачає також активне залучення батьків до співпраці, спрямованої на формування єдиної позиції

сім'ї та закладу освіти стосовно нульової толерантності до будь-яких проявів агресії [3].

Важливим напрямом роботи є інтеграція тематики безпеки, ненасильницької комунікації та взаємоповаги у зміст освітніх програм. Це сприяє не лише підвищенню рівня обізнаності здобувачів освіти щодо проблеми булінгу, а й формуванню внутрішньої установки на позитивну взаємодію, взаємопідтримку та відповідальність за власні дії. Такий підхід забезпечує створення безпечного освітнього середовища, у якому пріоритетними є повага, довіра та психологічний комфорт усіх учасників навчального процесу [4].

Отже, булінг у початковій школі є складним соціально-психологічним явищем, що порушує гармонію міжособистісних відносин і негативно впливає на розвиток дитини. Його профілактика має ґрунтуватися на цілісній педагогічній системі, яка поєднує психологічні, освітні, етичні та правові аспекти. Ефективне розв'язання цієї проблеми можливе лише за умови спільної діяльності педагогів, психологів, батьків і самих учнів. Створення безпечного, дружнього освітнього середовища повинно стати пріоритетом сучасної школи, адже саме воно є фундаментом формування здорової, відповідальної та гуманної особистості.

Список використаних джерел

1. Антонелла А. Булінг. Посібник для вчителів середньої школи. Харків: Ранок, ВГ «Кенгуру», 2025. 120 с.
2. Градова Ю. В. Булінг в Україні: проблема очима дитини. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2021. Вип. 63. С. 41–45.
3. Коваль К. В., Лесик А. С. Управління безпекою освітнього процесу в умовах зміненої реальності. *International Forum: Problems and*

Scientific Solutions : Scientific Collection «InterConf» with the Proceedings of the 13th International Scientific and Practical Conference (June 6–8, 2024; Melbourne, Australia) / comp. by LLC SPC «InterConf». Melbourne: CSIRO Publishing House, 2024. С. 150–152.

4. Лесик А. С., Попова О. І., Коваль К. В. Організація безпечного освітнього простору в початковій школі в умовах воєнного стану: тенденції та перспективи розвитку. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 6 (40). С. 245–253.

5. Шахрай В. М. Запобігання і подолання булінгу як наукова та соціально-виховна проблема. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 5 (33).

ТЮПА Юлія,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти 013 Початкова
освіта, Ніжинський державний
університет імені Миколи Гоголя

ДОСЛІДЖЕННЯ НЕЙРОМОТОРНОЇ ГОТОВНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Початок навчання у школі є періодом глибоких психофізіологічних змін у житті дитини. Одним із ключових аспектів її успішної адаптації є сформованість нейромоторної готовності – комплексного показника, що відображає взаємодію нервової системи, моторних навичок і когнітивних функцій.

Формування нейромоторної готовності є необхідною умовою успішної адаптації дітей молодшого шкільного віку до навчальної діяльності.